

Hvordan kan vild natur gavne landbruget?

Oplæg på mødet: NATUR PÅ TVÆRS AF NORDJYLLAND
v. Naturchef Heidi Buur Holbeck, SEGES

SEGES

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

BRAND-MANDENS LOV

Brandmandens lov er en guide til, hvordan man bør prioritere sin indsats for biodiversiteten på sin bedrift.

Når man skal passe på naturen, skal man tænke som en brandmand, der er kaldt ud til et brændende hus: Red det mest uerstattelige først.

1) BEVAR

Bevar naturområder med en lang kontinuitet (lang tid udenfor dyrkning) og en høj biodiversitet.

Eksempler: Bevar enge, overdrev, moser, heder, gamle træer, skove og hegn, og forvalt dem bedst muligt, fx med græsning.

2) BESKYT

Beskyt eksisterende natur mod negative påvirkninger.

Eksempler: Undgå afdrift af gødning og pesticider til naturområder, fx med en udyrket buffer. Undgå dræning.

3) GENOPRET

Genopret beskadiget natur.

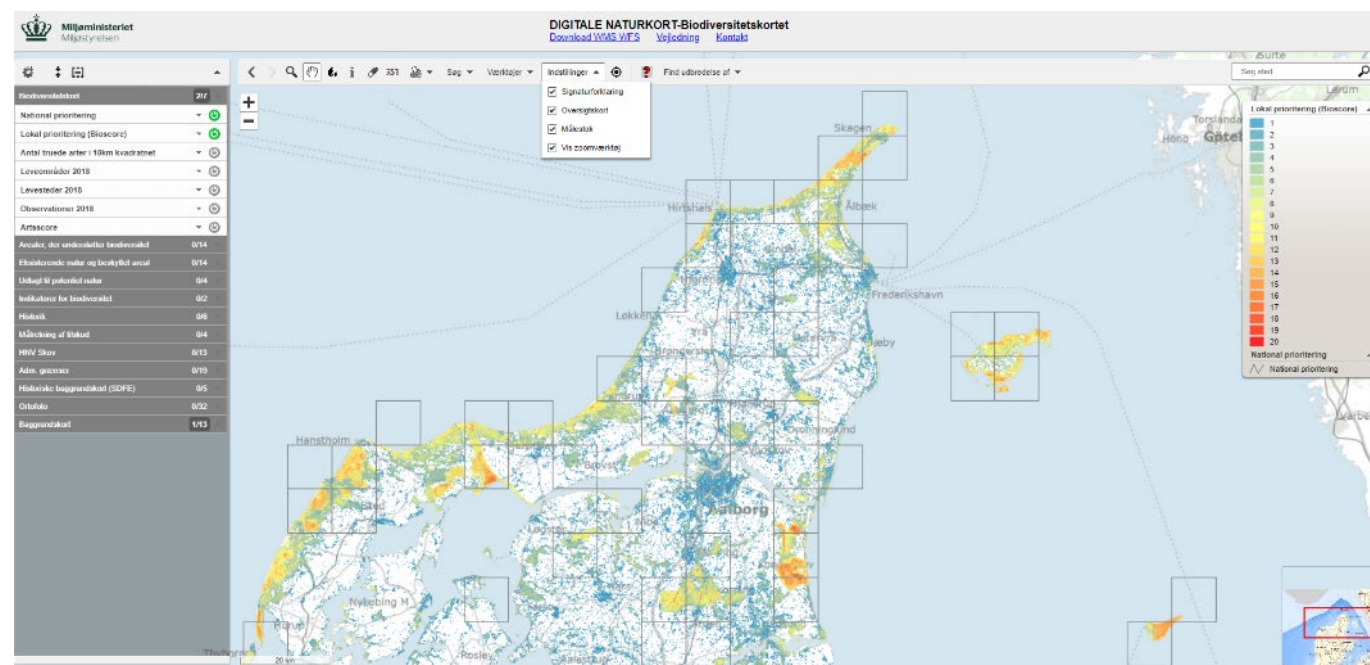
Eksempler: Genopret en naturlig hydrologi, f.eks. ved genslyngning af vandløb og lukning af drænen. Genindfør græssende dyr på naturarealerne.

4) NYETABLÉR

Nyetablér natur.

Eksempler: Omlæg urentabel dyrkningsjord til permanent natur, gerne arealer, der allerede ligger tæt på eksisterende natur.

Naturen mangler plads – plads er to ting

1. Giv naturen plads hvor den er
2. Frigiv mere areal til natur

A photograph of a forest landscape. In the foreground, there is a grassy field with a large, fallen, weathered log. The background is filled with tall, dense evergreen trees, likely pines, under a bright, overcast sky. A green rectangular box is overlaid on the lower-left portion of the image, containing white text.

Hvordan kan vild natur gavne landbruget?

- Store sammenhængende græsningsarealer giver en mere rationel drift
- Mere optimalt for de professionelle naturforvaltere
- Storry telling ved salg af kød og landbrugets image
- Licens to produce
- Biodiversitet som en del af den bæredygtige dagsorden
- Dyrkningsjorde med laveste udbytte (våde og sandede arealer) udtages til varig natur
- Bedre arrondering, mere rationel drift og accept af intensiv dyrkning på de gode dyrkningsjorde

FLERE LANDMÆND SER POTENTIALER I AT VÆRE NATURFORVALTERE

- AMU-kursus for naturforvaltere i 3 moduler – fuldt hus!
- Meget blandet deltagereskare
- Udviklet i samarbejde med IP LIFE projektet "Natureman" og Lundbæk landbrugsskole

Fortællingen skal være faglig troværdig

Biodiversitetsstrategi fra EU – 2030 mål

- 30 pct. af Europas areal - både på land og i havet skal være beskyttet natur. Heraf skal 10 pct. være omfattet af en strengt beskyttet.
- 10 pct. af europæisk landbrugsjord skal afsættes til landskabselementer med høj diversitet.
- For mindst 30 pct. af de arter, som i dag er i ugunstig bevaringsstatus, skal udviklingen vendes, så arterne er i positiv fremgang i 2030
- 25 pct. af det europæiske landbrug skal være økologisk

Den danske regering ventes at levere en biodiversitetsplan, som afspejler EU's strategi.

Øget fokus på biodiversitet

EU taxonomi for bæredygtighed

Taxonomy: Final report of the Technical Expert Group on Sustainable Finance

EU og finansverdenen arbejder på definere fremtidens krav til klima og biodiversitet.

Landmændenes bidrag til biodiversitet forventes at blive en del af den fremtidige kreditvurdering

Licens to produce

- Biodivers
- Voksende standse ti
- Når landb handlekr
- Ved at bi medvirke

Natur og biodiversitet

Landmænd har som store arealforvaltere en afgørende rolle i at sikre værdifuld natur og styrke biodiversiteten. Der skal arbejdes for at finde konstruktive, målbar og virkningsfulde løsninger, som tilgodeser såvel den enkelte landmands produktionsmuligheder som samfundets biodiversitetsmål. Der skal derfor skabes nogle klare incitamenter for landmændens arbejde med natur og biodiversitet.

De største muligheder for at opfylde biodiversitetsmålene skabes ved målrettede indsatser uden for de dyrkede marker. Det skal gøre attraktivt at planlægge og gennemføre en landbrugsproduktion, hvor indsatser, der fremmer biodiversiteten, indgår som en naturlig del af driften. Lignende skal indsatser gives, hvor det nationalt set giver mest effekt og mening.

Der skal skabes bedre mulighed for, at naturpleje bliver en rentabel driftsgren, og dansk planteproduktion vil arbejde for en faglig baseret naturpleje, der gør en forskel og understøttes af danske og EU-regler.

Målsætninger

- Biodiversitet skal defineres, gøres målbar, og der skal tegnes en baseline
- De naturarealer, der i forvejen er på bedriften, skal styrkes, f.eks. gennem "Naturtjek"
- Der skal etableres samarbejder med landbrugsforbrugere omkring natur og biodiversitet
- Det skal være attraktivt at gøre en ekstra indsats for naturen
- Landmændenes viden om, hvilke indsatser der giver biodiversiteten på de arealer, de forvalter – både de bedriftsinterne og på naturarealerne, skal øges
- Naturpleje og -forvaltning skal udvikles til at være en anerkendt, videnrig og økonomisk bæredygtig driftsgren i landbruget

SEGES

STRATEGI
Landbrug & Fødevarer
Planteproduktion
2021-2023

Plantesektorens strategiske pejlemærker i strategiperioden 2021-2023

Balancen imellem landmanden som fødevareproducent over for det omgivende samfund, i form af både den moderne forbruger og de lovgivende politikere, udfordres til stadighed. Det er derfor vigtigt, at den samfunds kontrakt, som er nødvendig at indgå imellem fremtidens landmand og samfundet, bygger på både åbenhed og faglighed, som kan sikre, at de nyeste midler og de nyeste dyrkningsmetoder løbende kan tages i brug. Men det er samtidig også vigtigt at sikre skabelse af langsigtede løsninger og politiske rammevilkår, hvor det for den enkelte landmand

er praktisk muligt at navigere og investere i. Med en stærk samfunds kontrakt som omdrejningspunkt er derudover udpeget seks stærke strategiske pejlemærker, som alle skal vægtes med i Plantesektorens arbejde og den innovation, der skal igangsættes inden for strategiperioden 2021-2023. Der ligger således både udfordringer og muligheder foran de danske planteproducenter, og de forandringer, der sker, kræver både stor omstillingsevne og -vilje fra alle involverede parter.

De græssende dyr har en nøglefunktion

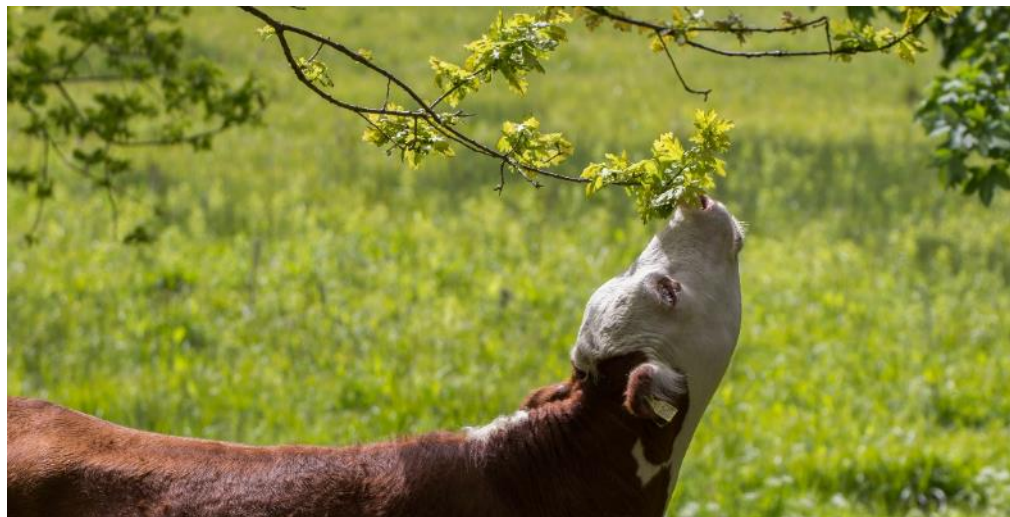
Naturen mangler plads – plads er to ting

1. Giv naturen plads hvor den er
2. Frigiv mere areal til natur

Helårsgræsning – helst uden tilskudsfodring

- Det tætteste vi kan komme et naturligt græsningssystem
- Belægningsgraden skal styres af fødetilgængeligheden om vinteren
- Brede fødenicher om vinteren (flere vedplanter bliver spist)
- Gerne samgræsning (heste og kvæg sammen)
- Undgår nedbidning om sommeren
- Fungere bedst på store varierede arealer
- Inkluder gerne vandløb/sø, skov og højtliggende arealer
- Mulighed for skovbryn

Naturen mangler plads – plads er to ting

1. Giv naturen plads hvor den er
2. Frigiv mere areal til natur

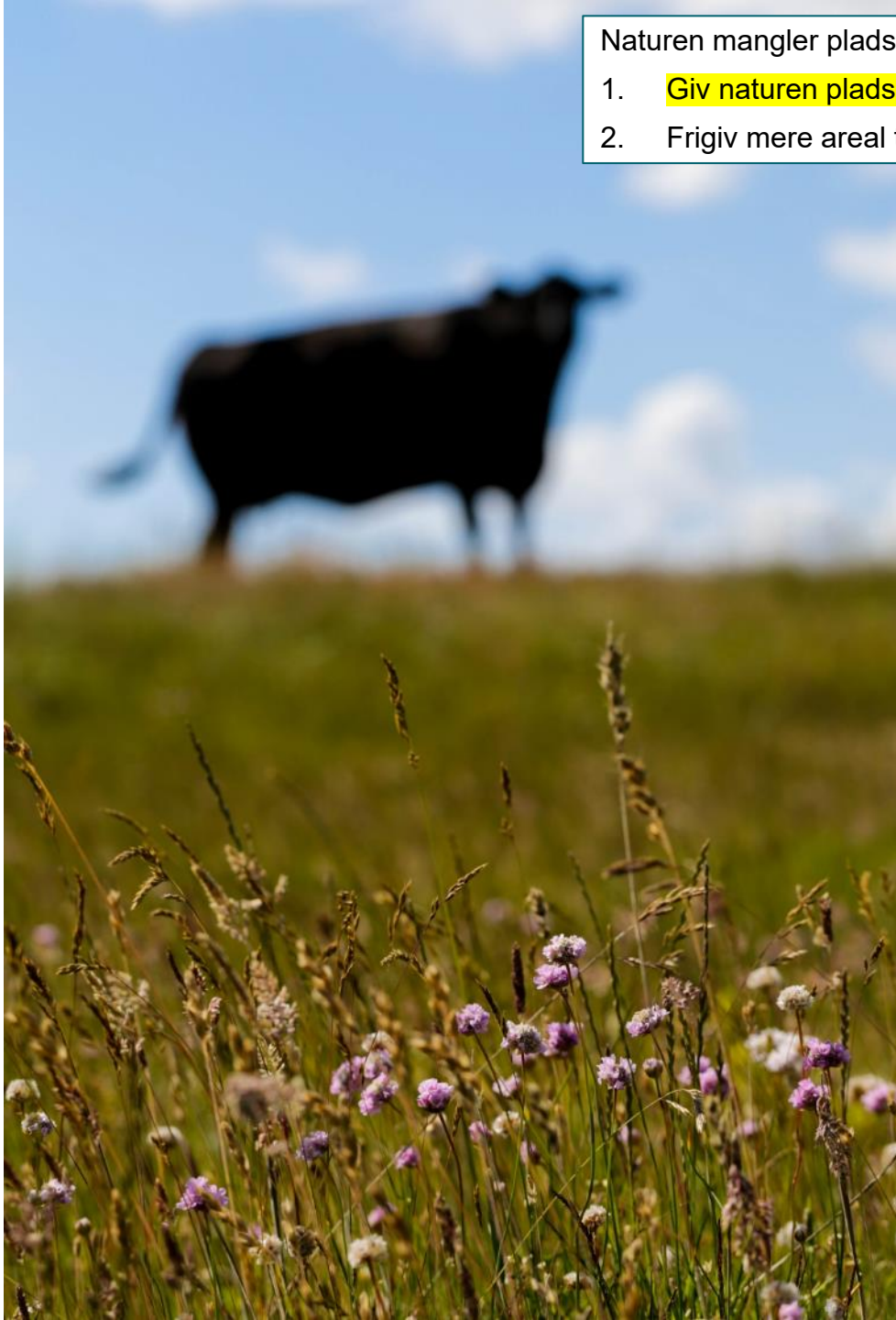

Foto: Michael
Straarup Nielsen &
Anne Eskildsen

Naturvenlig græsning gavner både de små og store arealer

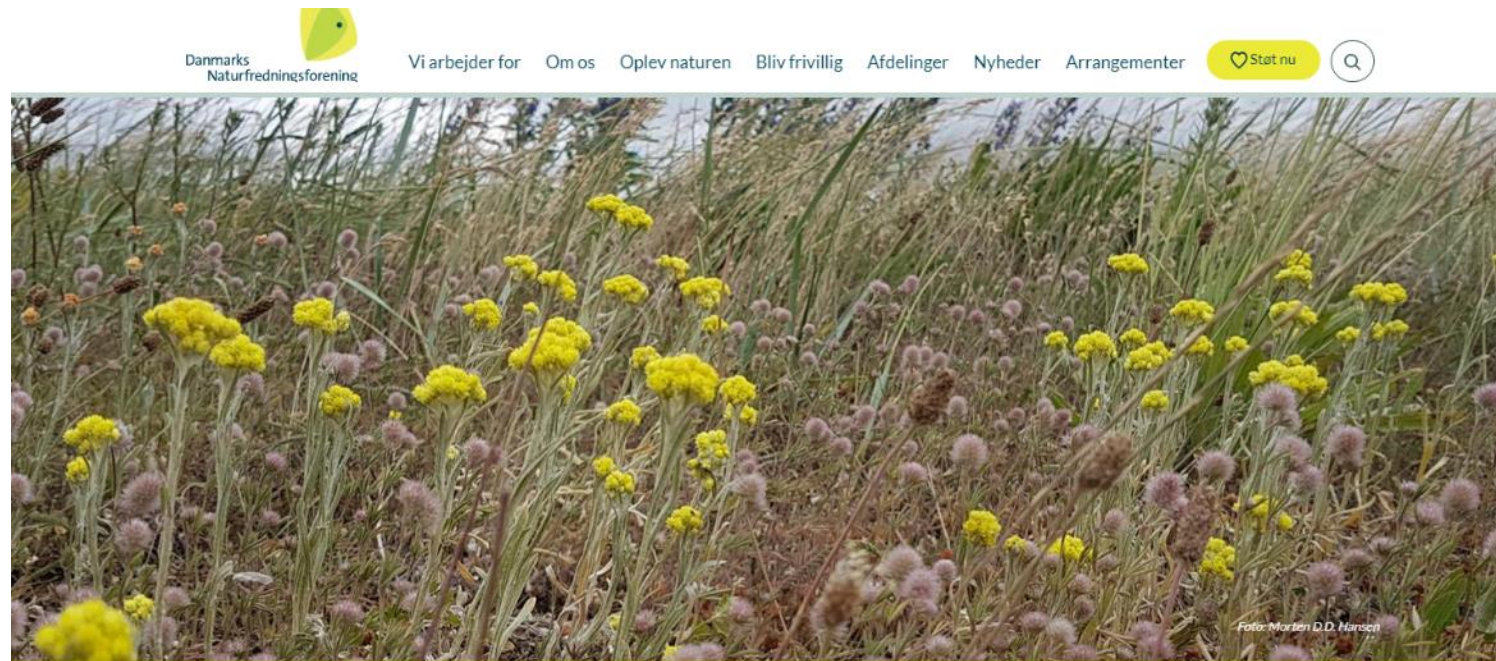
Skab sammenhæng mellem græsningsarealer:

- Giver en bedre dynamik i græsningen
- Gør græsningen mere rationel for dyreholderen
- Sikre færre, men mere professionelle naturplejere

SEGES

Naturen mangler plads – plads er to ting

1. Giv naturen plads hvor den er
2. Frigiv mere areal til natur

[dn.dk](#) / [Nyheder](#) / Græssende heste har skabt insektparadis: Har ikke set magen i 25 år

Nyhed

Græssende heste har skabt insektparadis: Har ikke set magen i 25 år

Vintergræsning på Ebeltoft-halvøen har forvandlet et naturområde til et smukt blomsterhav med flere sjældne både dyre- og plantearter.

Søer og vandløb

Naturen mangler plads – plads er to ting

1. Giv naturen plads hvor den er
2. Frigiv mere areal til natur

Skovgræsning og/eller samgræsning mellem skov og lysåbne arealer giver høj biodiversitet

Naturen mangler plads – plads er to ting

1. Giv naturen plads hvor den er
2. Frigiv mere areal til natur

Udlægning af nye naturarealer

- Op mod eksisterende natur
- Kom rigtigt fra start (= afsæt ressourcer til at sikre et fagligt robust set up)

Karsten dyrker sjældne sommerfugle i stedet for korn

Navn: Karsten Hansen

Landbrug: Karsten har siden 1980'erne drevet et landbrug i Thy på ca. 45 ha og haft en svinebesætning.

Hos Karsten kan man se den smukke sommerfugl ensianblåfugl flyve rundt i juli og august. Det er et sjældent syn som Karsten er stolt af at kunne fremvise. I 1990 blev et skovområde fældet. Da der kom lys til arealet, piblede mange forskellige planter frem, som Karsten ikke kendte. Derfor inviterede han en botaniker fra Dansk botanisk for-

4.15 Karsten Hansen fortæller om det unikke dyre- og planteliv, der findes på hans klithede. Han er selv blevet rigtig god til at kende mange af de arter, som lever i området.

Det er kombinationen af næringsfattig og sandet jord, med våde lavninger og små tørre bakker, som skaber gode levesteder for mange af de arter, der er i stærk tilbagegang. I dag bliver arealet græsset med heste. Dyrenes græsning er nøglen til de mange klokkeensian, der nu pibler frem hver sommer. Og netop klokkeensian er årsagen til, at den stærkt truede sommerfugl ensianblåfugl også er på arealet, da det kun er på netop den plante æggene bliver lagt. Det gør sommerfuglen meget sårbar og i dag lever den kun meget få steder i Danmark.

"I dag er der gået sport i at få flere sjældne arter, og der bliver holdt nøje øje med de arter, der over de seneste år er flyttet ind", fortæller Karsten. Det har betydet, at hans fokus i dag er ændret fra at være traditionel landmand til nu at dyrke sommerfugle frem for korn. Med økonomisk støtte til projektet tjener Karsten nemlig det samme som ved den traditionelle landbrugsdrift.

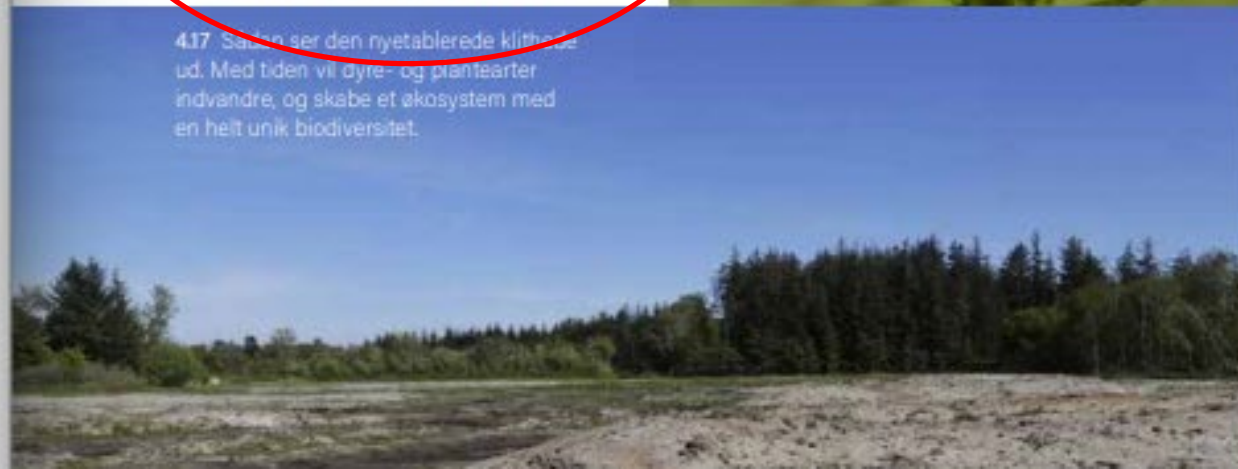
Næste skridt var derfor at igangsætte et projekt på naboarealet, som var i om drift indtil 2008, men siden har været udlagt med græs uden dog at give grobund for

4.16 Ensianblåfuglen er en sjælden sommerfugleart, der kun lever på fugtige heder, hvor dens værtsplante, klokkeensian, vokser. På billedet er sommerfuglen netop i gang med at lægge sine æg på en ensian-plante.

"Grav huller, lav forhøjninger og gør arealet så ujævnt som muligt". Opgaven blev udført i efteråret 2019, og nu venter Karsten spændt på, at arterne flytter ind.

"Det ser skørt og rodet ud lige nu, men der er en klar plan. Vi forsøger at efterligne de helt særlige forhold som skal være til stede for at få den sjældne sommerfugl til at brede sig til det nye areal. Mine landmandskolleger synes nok jeg er lidt mærkelig, men jeg synes, at vi landmænd har et stort ansvar for at bidrage til at passe på de sjældne arter", fortæller Karsten.

4.17 Sådan ser den nyetablerede klithede ud. Med tiden vil dyre- og plantearter indvandre, og skabe et økosystem med en helt unik biodiversitet.

Ny natur udlagt mellem eller opad eksisterende natu

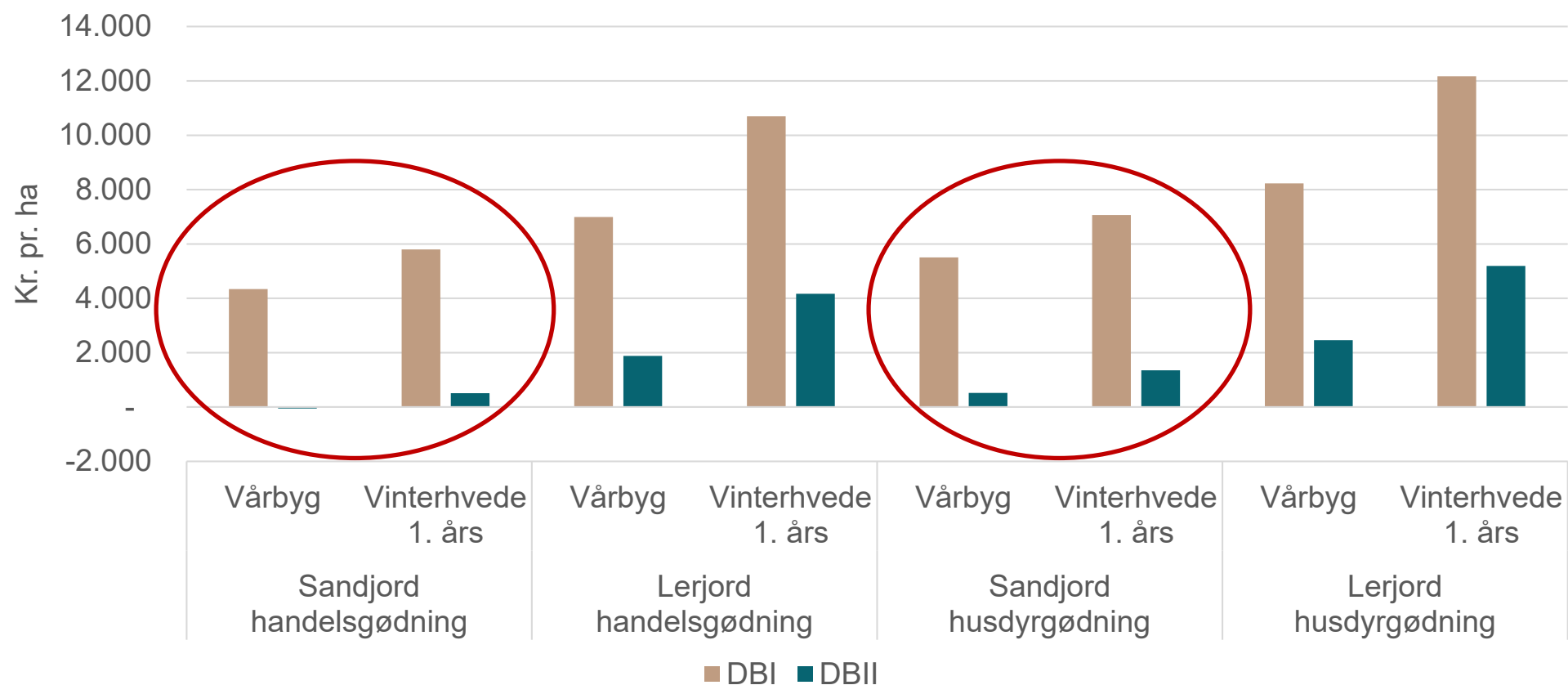
NEMT (BILLIGT) TILTAG MED STOR EFFEKT: UDTAGNING AF AREALER TIL PERMANENT NATUR

MANGE SMÅ DYRKNINGSAREALER LIGGER MELLEM GODE NATUROMRÅDER – UDTAGNING TIL PERMANENT NATUR

DBI og DBII for vårbyg og 1. års vinter hvede

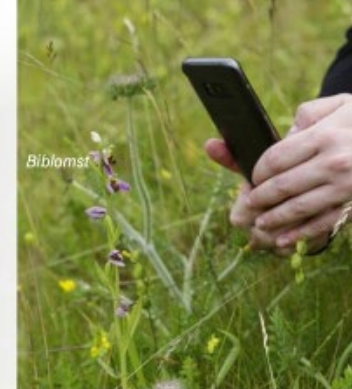

DB I og DBII = dækningsbidrag før og efter omkostninger til maskiner og arbejde

Landmændenes viden skal styrkes

SEGES

1.3 Det er spændende at gå på opdagelse i sin egen natur. Ved hjælp af forskellige apps kan man få hjælp til at sætte navn på de arter, man finder.

Test din viden

Hvad er biodiversitet?

- a) Biodiversitet er alle dyrkede planter.
- b) Biodiversitet er mangfoldigheden af levende organismer.
- c) Biodiversitet er kun de sjældne arter.

Hvad vil det sige at sikre "license to produce"?

- a) At sikre landbrugets fortsatte produktionsmuligheder ved at vise samfundet, at landmænd passer godt på naturen.
- b) At passe på naturen i Danmark ved at indkøbe licenser til dyrkning af landbrugsarealer i udlandet.
- c) At betale grønne organisationer for at passe godt på de sjældne arter.

Sjældne arter er værdifulde fordi:

- a) Verden kan risikere at gå under, hvis bare én sjælden art forsvinder.
- b) De er med til at gøre naturen rig og spændende.
- c) Jeg kan sælge til en højere pris, hvis jeg har en sjælden art på min bedrift.

Spørgsmål?

SEGES

